

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýľové, Ph.D., a Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobce: **SaM silnice a mosty a.s.**
IČO: 25018094
se sídlem Máchova 1129/6, Česká Lípa
zastoupený JUDr. Ivo Jelínkem,
advokátem se sídlem Fügnerova 812/2, Děčín I.

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
se sídlem Vršovická 65, Praha 10 – Vršovice

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1.2.2016 č.j. 2266/530/15, 91628/ENV/15

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

1. Žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, která byla následně postoupena Městskému soudu v Praze jakožto soudu místně příslušnému k jejímu projednání a rozhodnutí, se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu Ústí nad Labem ze dne 9. 11. 2015 č.j. ČIŽP /44/OOP/SR01/1501353.006/15/UHP (dále jen „rozhodnutí inspekce“). Rozhodnutím inspekce (výrok I.) byla žalobci uložena pokuta ve výši 150 000,- Kč za správní delikt podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZOPK), kterého se dopustil tím, že v období 24.11. – 15.12.2014 bez povolení orgánu ochrany přírody pokácel celkem 66 ks stromů s obvodem kmene ve výši 130 cm nad zemí více než 80 cm a 500 m² zapojeného porostu dřevin ve smyslu § 1 písm. a) vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 189/2013 Sb.“) rostoucích na pozemku p.č. 2811/1 k. ú. Šluknov v úseku železniční trati mezi km 7,2 – km 7,8 (mezi železniční zastávkou Šluknov údolí ke zbytku mostu přes železniční trať). Vedle zrušení napadeného rozhodnutí žalobce v podané žalobě navrhl, aby soud zrušil též jemu předcházející rozhodnutí inspekce, a to jednak ve výroku I. o uložení pokuty, a dále ve výroku III., jímž byla žalobci uložena povinnost nahradit náklady řízení vyvolaného porušením právní povinnosti v paušální částce 1.000,- Kč.
2. V žalobě žalobce konstatoval, že jak rozhodnutí inspekce, tak i napadené rozhodnutí stojí na závěru, že to byl právě žalobce, kdo se dopustil správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK. Žalobce však má od počátku řízení za to, že se správního deliktu nedopustil. V dané věci byl subdodavatelem objednatele - společnosti M+N konstrukce a dopravní stavby Litoměřice s.r.o., který (rovněž jako subdodavatel) vykonával práce pro objednatele, jímž byla Správa železniční a dopravní cesty, s.o.(dále jen „SŽDC“), která je vlastníkem předmětného pozemku p.č. 2811/1 v k. ú. Šluknov (resp. vlastníkem tohoto pozemku je český stát a SŽDC tento pozemek spravuje). Žalobce prováděl pro svého objednatele dílo podle smlouvy o dílo č. Me-029/14-11281. Předmětem díla bylo kácení náletových dřevin a odstranění odpadu na trati Děčín - Rumburk - Dolní Poustevna. Objednatel žalobce, tj. společnost M+N konstrukce a dopravní stavby Litoměřice s.r.o., rovněž prováděl dílo obdobného rozsahu a jeho objednatelem byl vlastník předmětného pozemku, resp. SŽDC, která uzavřením smlouvy o dílo dala pokyn najatému subjektu k provedení kácení dřevin mj. na předmětném pozemku. Práce byly prováděny v souladu s Metodickým pokynem pro údržbu vyšší zeleně, který SŽDC vydala dne 20.2.2014.
3. Žalobce dále uvedl, že správní orgán řešil v zásadě jen jedinou otázku, zda tím, kdo nese odpovědnost za správní delikt, je subjekt, který fyzicky kácení provedl, nebo zda odpovědným je subjekt, který o kácení o své vůli rozhodl, dal k jeho provedení pokyn a nechal je najatým subjektem provést. Správní orgán došel k názoru, že odpovědnost za předmětný správní delikt je dána právě u přímo jednajícího subjektu, který kácení přímo provedl, tedy u žalobce. Ve vztahu k SŽDC pouze v odůvodnění rozhodnutí poznamenal, že odpovědnost SŽDC bude řešena v samostatném správním řízení. S tímto postupem však žalobce nesouhlasí, neboť je toho názoru, že z jednání, jímž byl v tomto konkrétním případě správní delikt spáchán, nelze vydělit jednání vlastníka pozemku, který k provedení kácení dal pokyn. Žalobce v této souvislosti opakovaně poukázal na to, že vlastníkem pozemku, na kterém kácení proběhlo, je Česká republika – SŽDC, a že to byl právě tento

vlastník pozemku, kdo o kácení dřevin rozhodl, kdo k němu dal pokyn a kdo ho realizoval prostřednictvím najatých subjektů - v konečném důsledku prostřednictvím žalobce. Podle přesvědčení žalobce tou právní osobou, která se v daném případě dopustila protiprávního jednání, byla SŽDC. Ta je povinna vykonávat povinnosti, které přísluší vlastníkově předmětného pozemku, a byla tedy povinna vyžádat si ke kácení dřevin povolení orgánu ochrany přírody. Na své povinnosti však tato právní osoba nedbala a zadala provedení kácení najatému subjektu a ten pak, obdobně, dalšímu najatému subjektu, jímž je žalobce. SŽDC přitom ujistila ke kácení najatý subjekt, že její Metodický pokyn pro údržbu vyšší zeleně ze dne 20.2.2014 stanoví právní rámec pro provádění objednaného kácení.

4. Žalobci je samozřejmě známo, že odpovědnost za předmětný správní delikt je příkladem objektivní odpovědnosti, kdy není nutno zkoumat otázku zavinění ve vztahu k deliktu. Nicméně je skutečností, že žalobce nebyl ve vztahu k předmětnému pozemku, na němž se kácené dřeviny nacházely, oprávněn žádat orgán ochrany přírody o vydání příslušného povolení - takové oprávnění má pouze vlastník (případně s jeho souhlasem nájemce či uživatel pozemku). Odpovědnost za správní delikt je odpovědností za následek jednání příslušného subjektu. Správní orgán musí tedy v řízení o správním deliktu zkoumat nikoliv otázku zavinění, ale otázku, jakým konkrétním jednáním a jakého konkrétního subjektu ke spáchání správního deliktu došlo. To platí i u správního deliktu dle § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK. Pokud nějaký subjekt jedná svémocně bez souhlasu vlastníka pozemku a provede na pozemku bez povolení kácení dřevin, pak je nepochybně odpovědný za příslušný správní delikt. Je to totiž jednoznačně on, v důsledku jehož jednání dochází k nepovolenému zničení dřevin. Pokud ale nějaký subjekt jedná na pokyn vlastníka pozemku a provede na jeho pokyn kácení dřevin, pak jde o protiprávní jednání vlastníka pozemku a nikoliv o protiprávní jednání najatého subjektu. Nepovolené zničení dřevin není totiž v takovém případě následkem jednání kácějícího subjektu, nýbrž jde o následek jednání vlastníka pozemku, který bez povolení (které je oprávněn vyžádat toliko on) dává pokyn k provedení kácení a najatého subjektu k tomuto účelu toliko využívá jako svého nástroje.
5. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve vyjádření k žalobě uvedl, že jak prvoinstanční orgán, tak i žalovaný se s výše uvedenými námitkami žalobce již vypořádali ve svých rozhodnutích, a žalovaný proto i nadále trvá na svém stanovisku. V průběhu řízení bylo nepochybně doloženo, že žalobce na základě podepsané smlouvy o dílo provedl pokácení výše uvedených dřevin bez povolení orgánu ochrany přírody, a tím se dopustil porušení povinnosti dle § 7 odst. 1 a § 8 odst. 1 ZOPK, čímž došlo k naplnění skutkové podstaty § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK. Pokud žalobce odmítá odpovědnost za spáchaný správní delikt s tím, že konal na příkaz vlastníka pozemku, jehož povinností bylo obstarat si povolení k pokácení, a že práce provedl v souladu s Metodickým pokynem pro údržbu vyšší zeleně ze dne 20.2. 2014, který vydala SŽDC, žalovaný k tomu pouze uvádí, že žalobce je právní osobou, jejíž povinností při vykonávání činností na úseku ochrany přírody (v tomto případě kácení dřevin rostoucích mimo les) je provádět tyto činnosti v souladu s platnými právními předpisy, nikoliv podle metodického pokynu, který nebyl vydán orgány ochrany přírody. Pokud tyto činnosti vykonává na základě smluvního vztahu, je jeho odpovědností, zda do smluvního vztahu, který je v rozporu s platnými právními předpisy, vstoupí či nikoliv. Jím uváděný metodický pokyn je materiál

zpracovaný SŽDC pro své potřeby a nejedná se o výklad příslušných ustanovení ZOPK, jde pouze o názor a pohled tohoto subjektu na problematiku kácení dřevin v ochranném pásmu železničních tratí, přičemž jeho dodržování vede k porušování ZOPK.

6. U předmětného správního deliktu byl uplatněn princip objektivní odpovědnosti bez zkoumání otázky zavinění, proto ačkoliv pokyny ke kácení byly vydány SŽDC, nezbavuje to žalobce, který provedl kácení bez povolení orgánu ochrany přírody, odpovědnosti za porušení povinnosti uvedené v § 8 odst. 1 ZOPK, a tím odpovědnosti za spáchání správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK, které bylo správním řízením nepochybně prokázáno. V daném případě došlo k pokácení dlouhověkových vzrostlých dřevin, které se na lokalitě vyskytují řadu desítek let. Z uvedených důvodů žalovaný nepovažuje námitku žalobce, že se správního deliktu nedopustil, za důvodnou.
7. K námitce, že správní orgán se nezabýval porušením povinností ze strany SŽDC a pouze konstatoval, že tato otázka je předmětem jiného správního řízení, žalovaný uvedl, že ČIŽP svým rozhodnutím č.j. ČIŽP/10/OOP/SR02/1404020.050/15/RJC ze dne 11.12.2015 uložila SŽDC pokutu ve výši 1 030 000,- Kč za protiprávní jednání podle § 88 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. j) ZOPK, které bylo v rámci odvolacího řízení potvrzeno. Tuto námitku v rámci probíhajícího řízení považuje žalovaný za irelevantní.
8. V replice k vyjádření žalovaného žalobce uvedl, že žalovaný se nevypořádal s jeho základní obranou, že při úvaze o odpovědnosti za daný správní delikt je nutno zkoumat především to, kdo dal příkaz k provedení kácení dřevin. Dodal, že ani on vlastně nekácel sám, ale dřevaři, kteří na místě samém řezali, byli najatými subdodavateli. Žalobce klade otázku, zda mají být podle téže logiky pohnáni také oni k odpovědnosti za týž správní delikt, a uzavírá, že považuje za chybnou úvahu žalovaného, jenž ve vztahu k těmto kácení dřevin dovozuje jak odpovědnost vlastníka pozemku, který vydal příkaz k pokácení dřevin, tak i odpovědnost subjektů provádějících kácení na základě příkazu vlastníka pozemku.
9. K soudem nařízenému ústnímu jednání se dostavil toliko žalovaný; žalobce svou neúčast u jednání písemně omluvil s tím, že setrval na svém dosavadním procesním stanovisku. Žalovaný při ústním jednání zopakoval, že žalobcova obrana, že byl pouze dodavatelem, nemůže obstát. V dané věci se jedná o objektivní odpovědnost za jednání právnické osoby, která se dopustila protiprávního jednání, a touto osobou byl žalobce. Tvzení o dalších subjektech najatých žalobcem uplatněné v replice označil žalovaný za naprosté novum; nikdy předtím žalobce takto neargumentoval.
10. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích uplatněných žalobních bodů. V posuzované věci vyšel z následně uvedené právní úpravy:
11. Podle § 8 odst. 1 ZOPK ve znění účinném do 31.3.2017 ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem a povolení ke kácení dřevin u železničních drah může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě s drážním správním úřadem.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

12. Podle § 8 odst. 3 ZOPK ve znění účinném do 31.3.2017 povolení není třeba ke kácení dřevin se stanovenou velikostí, popřípadě jinou charakteristikou. Tuto velikost, popřípadě jinou charakteristiku stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.
13. Podle § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK ve znění účinném do 30.6.2017 orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les.
14. Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
15. Tvrzení, s jejichž pomocí se žalobce pokouší zprostit odpovědnosti za spáchání správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK, přičemž poukazuje na své postavení dodavatele jednajícího na základě pokynů SŽDC a smluvního ujednání se společností M+N konstrukce a dopravní stavby Litoměřice s.r.o., nejsou opodstatněná. V dané věci se jedná o objektivní odpovědnost, tj. o odpovědnost za následek bez ohledu na zavinění. Tím, kdo se fakticky dopustil vytýkaného protiprávního jednání, které způsobilo následek, jenž je znakem skutkové podstaty správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. c) ZOPK, byl žalobce. Právě on (a nikoliv SŽDC či společnost M+N konstrukce a dopravní stavby Litoměřice s.r.o.) totiž v období 24.11.-15.12.2014 fakticky pokácel (zničil) celkem 66 ks stromů s obvodem kmene ve výši 130 cm nad zemí více než 80 cm a 500 m² zapojeného porostu dřevin rostoucích na pozemku p.č. 2811/1 k. ú. Šluknov, které nebylo možné zničit bez potřebného povolení orgánu ochrany přírody. To, že sankcionované protiprávní jednání spočívající v pokácení dřevin bez povolení je nutno přičítat žalobci, vyplývá nade vší pochybnost nejen z jeho vyjádření zachyceného v dílčím protokolu o průběhu kontroly ze dne 11.2.2015 (žalobce v něm nejprve popsal okolnosti získání zakázky a poté uvedl, že *„Naše firma začala zakázku realizovat podle domluvy s traťovými mistry podle potřeby pokácet dřeviny....Od SŽDC jsme obdrželi pokyny jak postupovat při kácení dřevin ...Kácení dřevin bylo započato koncem listopadu 2014.....Přednostně byly odstraňovány dřeviny, které bezprostředně ohrožovaly příjezdný profil na trati.....Práce byly ukončeny k 15.12.2014 a v lednu byly provedeny úklidové práce.“*), ale především z vyjádření žalobce ze dne 24.8.2015 k zahájení správního řízení, v němž výslovně uvedl, že *„O kácení rozhodl vlastník pozemku, naše společnost provedla kácení podle jeho pokynů.“*
16. Skutečnost, že žalobce dřeviny pokácel na základě uzavřeného smluvního soukromoprávního vztahu s jiným subjektem – společností M+N konstrukce a dopravní stavby Litoměřice s.r.o., a v souladu s pokynem SŽDC, která má právo hospodařit s předmětným pozemkem ve vlastnictví státu, žalobce nezbavuje odpovědnosti za vytýkané protiprávní jednání. Soud na tomto místě poukazuje na ustálené judikaturní závěry správních soudů, podle nichž se objektivní odpovědnost v oboru práva veřejného zásadně nelze vyhnout poukazem na smluvní či jiné ujednání mezi účastníky soukromoprávního (obchodního) vztahu ani poukazem na porušení povinností ze strany jiného subjektu (srov. rozsudky Vrchního soudu v Praze ze dne 23.9.1994, č.j. 6 A 197/93-18, Soudní judikatura ve věcech správních č. 384/1999, ze dne 22.1.1999, č.j. 3 A 23/98-17, či ze dne 14.1.1997, č.j. 7 A 185/94-23), a to dokonce ani v případě, že zadavatelem prací

byl orgán ochrany přírody. Poukázat lze též rozsudek Nejvyššího správního soudu k odpovědnosti za správní delikty podle ZOPK ze dne 27.7.2011, č.j. 1 As 86/2011-50, v němž soud dovodil, že odpovědnou za spáchání správního deliktu podle § 88 odst. 1 písm. e) ZOPK je právnická osoba nebo fyzická osoba při výkonu podnikatelské činnosti, jež škodlivý zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů provedla, tedy osoba, jež se dopustila porušení § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, nikoli osoba, která porušila povinnost obstarat si povolení podle § 56 tohoto zákona, neboť toto ustanovení samo o sobě nenachází odraz v žádné sankční normě podle zákona o ochraně přírody a krajiny. Z tohoto závěru je patrná nedůvodnost obhajoby žalobce, že tím, kdo byl oprávněn žádat orgán ochrany přírody o povolení potřebné ke kácení dřevin, byla výhradně SŽDC. Tomuto tvrzení žalobce lze sice obecně přisvědčit, nicméně ke zproštění odpovědnosti za spáchané protiprávní jednání v žádném případě nepostačuje. Žalobci nic nebránilo v tom, aby před zahájením kácení vyzval SŽDC, popř. objednatele prací, aby mu doložil, že vlastník pozemku potřebným povolením disponuje. To, že tak evidentně neučinil, jde plně k jeho tíži.

17. Soud pro úplnost dodává, že samotný pokyn SŽDC směřující k pokácení dřevin k nastolení protiprávního následku (zničení dřevin bez povolení) zjevně nepostačuje, k tomu je třeba konkrétní faktické jednání spočívající v pokácení stromů a zapojeného porostu dřevin. Pokud by se žalobce pokynu SŽDC vzepřel a kácení dřevin bez potřebného povolení odmítl, škodlivý následek by nenastal. Je možné, že by pak tytéž dřeviny na základě objednávky SŽDC pokácel někdo jiný, v takovém případě by ale nebylo možné za protiprávní jednání sankcionovat žalobce.
18. Žalobce nemůže uspět ani s obhajobou, že při kácení dřevin postupoval v souladu s Metodickým pokynem SŽDC pro údržbu vyšší zeleně ze dne 20.2.2014. Jeho povinností bylo postupovat v souladu se zákonem, a nikoliv v souladu s interním metodickým pokynem SŽDC, který z povahy věci nemá charakter obecně závazné právní normy a nemůže modifikovat povinnosti uložené ZOPK.
19. Žalobce jako profesionál si zkrátka měl být vědom povinností spojených s kácením dřevin, které vyplývají ze ZOPK. Skutečnost, že v tomto ohledu zřejmě spoléhal na odbornost subjektu vykonávajícího právo hospodaření k předmětnému pozemku (SŽDC), jej nemůže zbavit odpovědnosti za porušení zákona.
20. Soud přisvědčuje žalovanému, že námitku, že předmětné dřeviny nekácel on, ale jiné subjekty (dřevoři najatí žalobcem jako subdodavatelé), uplatnil žalobce poprvé až v replice, tj. po marném uplynutí zákonem stanovené lhůty k rozšíření žaloby o další žalobní body, která je zakotvena v § 71 odst. 2 s.ř.s. Soud proto k této opožděně uplatněné námitce nemohl při přezkumu zákonnosti napadeného rozhodnutí přihlížet. Pokud by postupoval opačně, tedy pokud by překročil rozsah včas uplatněných žalobních námitek, jednal by v rozporu s ustanoveními § 75 odst. 2 s.ř.s. a § 71 odst. 2 věta třetí s.ř.s., které mu ukládají přezkoumat napadené rozhodnutí pouze v mezích žalobních bodů uplatněných v zákonem stanovené lhůtě. Soud pouze na okraj uvádí, že tímto způsobem žalobce nikdy neargumentoval ani v průběhu kontroly prováděné Českou inspekcí životního prostředí, ani během správního řízení o uložení pokuty. Z obsahu správního spisu a v něm

zachycených vyjádření žalobce, jež byla soudem citována shora, naopak jednoznačně vyplývá, že kácení dřevin fakticky provedl právě on.

21. Protože soud v projednávané věci neshledal, že by napadené rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem, žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.
22. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

Praha 4. dubna 2019

Mgr. Martin Kříž, v. r.

předseda senátu